

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugos), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chișeteiana, Codreana, Codrul (Auteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgetana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Găvoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniăreva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugos), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare (Ilyu-mare), Rîureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Sylvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Târnavăana, Țibleşana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Vătorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărăndeana, Zldăneana.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Banca industrială.

Institutele noastre financiare din punct de vedere național-economic produc zi de zi rezultate tot mai frumoase: capitalurile proprii românești se concentrează în parte preponderantă la aceste institute, se folosesc pentru trebuințele de credit ale publicului nostru, iar beneficiul de mijlocire a capitalurilor străine încă rămâne tot în favorul nostru, oferindu-se deodată și pâne românească la o mulțime de familii de funcționari.

Nu mai puțin frumoase rezultate produce deja acum și va produce mai ales cu vremea «Banca noastră de asigurare» înființată cu concursul «Solidarității», care reține în mare parte frumoasele sume plătite de publicul român până acum la bănci străine ca premii de asigurare, precum și beneficiul acelora, dând totodată pâne românească la o mulțime de funcționari și acvizitori.

Când constatăm aceste frumoase rezultate de sine ni-se impune întrebarea: *Nu ar fi posibilă o asemenea organizare și pe teren industrial, cu menirea de-a face posibilă acapararea întreprinderilor, fie de stat, fie particulare românești și străine pentru ingineri, întreprinzători, meseriași și muncitori români?*

Dacă vom studia afacerea și cumpăni lucrurile vom vedea, că problema nu e grea de rezolvat și vom ajunge și la concluzia, că nu numai se poate rezolvă, dar trebuie rezolvată această chestiune în vremea cea mai

apropiată, fiindcă la din contră vom ajunge ușor la desechilibru. Și anume: În urma propagandei de-a reduce numărul cărturarilor, s'a făcut o propagandă întinsă pentru îmbrățișarea meseriilor, iar pentru a înmulți intelectualii carierelor productive s'au îndemnat mulți tineri să studieze științele tehnice. Efectul acestei propagande și acestor îndemnuri le cunoaștem: știm cât de îmbucurător s'au înmulțit meseriașii noștri și cum se înmulțesc pe zi ce merge, iar că îndemnurile pentru a îmbrățișa carierele tehnice n'au rămas fără efect putem constata mai bine din faptul, că azi sunt înscriși singur la politehnicul din Budapesta 61 tineri români, față de 15—20 câți eram acum zece ani la acelaș institut.

Văzând acest spor numeric de sine ni se impune să ne ocupăm cu gândul de-a crea o situațiune, în care să ne fie mai ușor posibil, a da acestor brațe muncitoare și intelectuali români, măcar în parte, pâne românească.

Aceasta nu va fi greu dacă vom realiza o instituție, care să deie industriei române ardelenă încă în fașe, hrana ce-i lipsește pentru întărire: capitalul necesar. Un început cât de modest încă va produce efecte frumoase și va forma o bază de dezvoltare. Dar începutul trebuie făcut acum, ca să nu întârziem; să luăm mai bine dispozițiuni preventive, decât să trebuiască să facem poate întârziat acțiuni de salvare.

Pentru trebuințele de credit industrial va trebui o fondare specială, fiindcă numai un institut de specialitate se va putea organiza pentru cunoașterea acestor afaceri, tot așa de

simple, ca și altele, dar nu așa ușor de înțeles pentru un popor, care până acum nu s'a în-deletnicit cu industria, ci numai cu agricultura. Așa precum organele institutelor noastre de azi, organizate mai ales pentru credite agricole, sunt în măsură de-a recunoaște la prima privire bonitatea afacerii de credit agricol, ce li-se oferă, vor fi în stare să recunoască și organele băncii industriale bonitatea afacerii de credit industrial, și vor ști ce cautele sunt de luat pentru asigurarea creditului oferit; pentru că numai credite bazate în primul loc pe natura și bonitatea afacerilor industriale vor putea da un avânt mai însemnat și industriei noastre și vor putea să facă posibilă subsistența inginerilor-întreprinsătorilor și meseriașilor noștri să-raci în capitaluri.

De aceea când prezint în forma aceasta propunerea mea pentru înființarea «Băncii industriale» nu pot să întrelas a nu rugă în special:

1. «Solidaritatea» asocierea institutelor noastre financiare și toate institutele de sub egida ei, de-a se ocupa de această chestiune și a da tot sprijinul la realizarea acestui institut, menit să desărcineze institutele noastre de acum, de rizicul creditelor industriale.

2. Pe toți binevoitorii și sprijinatorii industriei române ardeleni să se împărtășească la vremea sa de concursul lor.

3. Iar inginerii, întreprinsătorii și meseriașii români să se pronunțe, cât mai mulți și cât mai curând, asupra acestei chestiuni și obiecțiunile și declarațiunile lor să le trimită la adresa subsemnatului.

Dupăce voi avea reflexiunile celor interesați nu voi întârzi a redigi prospectul de lipsă corăspunsător dorințelor exprimate și a trata și în amănunte ace. stă afacere tot la acest loc. Apoi voi începe propaganda de lipsă ca în vremurile mai bune, ce vor urmă, să ducem la îndeplinire această instituțiune de mare importanță pentru viața noastră economică.

Ioan F. Negruțiu jun.,
inginer archidiecezan și privat, Blaj.

Incheierile Băncii de asigurare.

Adunarea generală a băncii noastre de asigurare, a luat la cunoștință, după cetire, fără nici o discuție raportul direcțiunii și bilanțul de pe anul trecut. Mărturisim, că ar fi fost mai bine, dacă asupra acestui raport și bilanț s'ar fi discutat cât mai mult. Bilanțele societăților de asigurare sunt mai greu de înțeles și în multe privințe ele trebuiesc temeinic explicate. Aceasta e bine să se facă în interesul pro-

priu al băncii noastre de asigurare. Pentru a lămuri noi, aceea ce am fi dorit să se fi făcut în adunarea generală — așa precum s'a întâmplat în anul precedent — vom publica aprețierile foilor și oamenilor de specialitate asupra încheirilor băncii de asigurare.

În anul trecut aprețierile au fost, în mare parte, mai puțin obiective; unele chiar tendențioase. Abia două reviste din Austria, de tot străine de noi, au avut bunul simț a recunoaște în mod obiectiv, că banca noastră de asigurare deja în anul prim a întrecut în toată privința chiar și așteptările acelor, cari dela început îi făcuseră un horoscop favorabil.

În anul acesta chiar și revistele, cari în anul trecut s'au lăsat răpite de aprețieri preocupate, sunt silite să recunoască calea sigură și justă, pe care a apucat banca noastră de asigurare.

Astfel revista «Biztosítási és közgazdasági lapok» din 30 Martie a. c. aprețiază bilanțul băncii noastre de asigurare în modul următor:

«Banca generală de asigurare din Sibiu tocmai acum își publică încheierile pe anul al doilea de afaceri. Dupăce noi obicinuiam a apreții relațiile de afaceri numai sub raportul cifrelor, nu putem să ne ascundem părerea, că acest institut atât în ce privește politica sa de afaceri, cât și în ce privește sistemul de bilanțare, a fost o surpriză pentru lumea de specialitate. Acum deja trebuie să stabilim, că banca generală de asigurare a pășit pe un drum corect și dacă și în viitor se va ține de principiile ei stricte de afaceri, își va ajunge scopurile și ținta. Institutul acesta nu a căzut în mania grandomaniei, ci a rămas în acele margini de afaceri, în cari l-a așezat tendințele naționaliste. El lucrează pe teritoriul limbei române și în raport cu acesta îi sunt și rezultatele. — Două împrejurări însă suntem datori să relevăm cu recunoștință din politica de afaceri a acestei societăți și anume că a amortizat deja în anul al doilea toate cheltuielile de organizare și acviziție și că nu și-a încărcat bilanțul cu poziții transitorii și nici cu active aparente. Relațiile de pagube sunt o dovadă a precauțiunii de afaceri, căci de ex. în afacerile asupra vieții, la un incasso de K 162,500.— a avut pagube numai de K 1589, iar în afacerile de incendiu la un incasso de K 142,381.— pagubele i-au fost numai de K 11,864; iar cele pendente de K 3152.—. Amăsurat politice sale de afaceri precaute, descrisă mai sus, institutul acesta deocamdată reasigură în măsură mai mare, pentruca în modul acesta să-și acopere rizicurile și pentruca din provisiunile de reasigurare să-și acopere cheltuielile cât mai mult. Imprejurarea aceasta, direcțiunea o mărturisește cu sinceritate și îi dă expresiune și în bilanț».

Arată mai departe numita revistă, că conducerea băncii urmează și o politică financiară corectă, întrucât își plasează capitalurile în mod destul de rentabil. În fine că capitalul social e fără câteva mii de cor. — întreg plătit și că din profitul curat de

K 50,458 se va da o dividendă de 4%, adică de 8 cor. de acție.

Pe lângă aceasta aprețiere obiectivă, aflăm că directorul uneia dintre cele mai mari societăți de asigurare din monarhie, care tocmai în urma poziției ce o ocupă are a-și da perfect seama de aceea ce scrie și zice, a adresat dlui Ioan I. Lăpădatu următoarele:

«Confirm cu mulțumire primirea bilanțului Dv. pe anul trecut și Vă felicit sincer pentru rezultatele modeste, însă cu toate acestea frumoase și pline de speranțe pentru viitor. În ce privește rezultatele ajunse cu deosebire cele din ramura asigurărilor asupra vieții, se pot considera de tot însemnate și constat cu plăcere că institutul Dv., pe lângă conducerea conștientă a Dv. înaintează pe calea dezvoltării și întăririi sigure».

*

S'a găsit nu-i vorba și de data aceasta și foi, cari, lipsite de orice obiectivitate, au căutat să bagatelizeze rezultatele modeste ale băncii noastre de asigurare și din faptul că venitul curat este mai mic ca venitele capitalurilor, să tragă consecința că banca noastră nu ar fi lucrat cu profit industrial. Ne miră îndrăsneala afirmațiilor, pe cari și le contestă singure aceste foi. Și ne miră, de unde atâta durere pentru banca noastră? Mulți, de sigur, vor înțelege.

*

Credem că facem un serviciu celor ce se interesează de banca noastră de asigurare, lăsând să urmeze raportul prezentat de directorul băncii în ședința plenară a direcțiunii în legătură cu încheierile anuale. Raportul este următorul:

Onorată direcțiune!

Imi permit să Vă prezint:

I. Bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1913 și

II. Rapoartele către adunarea generală, pe care le cunoașteți deja.

Ce privește bilanțul anual, preocuparea noastră de căpetenie a fost să-l facem cât mai solid și mai real. În scopul acesta ne-am făcut rezerve suficiente, mai multe chiar decât se obișnuiește, și am amortizat și în anul acesta pe deantregul toate cheltuielile de acviziție și organizare, pe cari le-am avut. Profitul obținut, care — cum sigur a-ți putut vedea putea fi prea ușor și mai mare — este de Cor. 50,458 60 deci un profit suficient, pentru a se plăti o modestă dividendă de 4%.

Nu știu Onor. Direcțiune, care sunt părerile D-voastre relativ la acest bilanț. Dați-mi vnie însă să Vă mărturisesc ca un om, care nu obișnuiesc a-mi face iluzii, și care îmi dau indoit seama de responsabilitatea ce o iau prin cele ce vorbesc sau pun pe hârtie, că rezultatul ajuns, poate fi considerat ca mulțămitor. Și eu nu cunosc societate de asigurare, care în împrejurări mai mult sau mai puțin similare să fi putut dovedi asemenea rezultate. Alte societăți, au rămas cu mult sub aceste rezultate, deși au fost ajutate și alimentate cu mijloace și afaceri din partea altor societăți cu mult mai puternice decât ele. În această privință avem exemple destul de vorbitoare. Acî avem de exemplu bilanțul societății Herceg-

Bosna, cu un capital societ. de 4.000,000 cu afaceri de vieață cam cât ale noastre și de incendiu cu mult peste cele obținute de noi, și cu toate acestea profitul ei curat pentru anul precedent a fost de abia Cor. 12,458 68, iar spesele de acviziție luate între active, ca o sarcină a anilor viitori, sunt C. 207,961 84. La noi profitul este 50,458 60, iar spesele de acviziție total amortizate. Acolo avem mai departe bilanțul societății «Magyar Francia», care a amortizat ce e drept toate spesele de acviziție la viață din excedentul vechilor și estinselor sale afaceri de incendiu și cu toate acestea bilanțul asigurărilor asupra vieții și l-a încheiat cu un deficit de Cor. 96,573.71. Avem mai departe societatea agricultorilor unguri, care în anul al treilea al activității sale și-a încheiat bilanțul afacerilor de vieață — deși stocul asigurărilor eră numai de 3/4 milioane față de 4 milioane dela societatea noastră — cu un deficit de Cor. 40.200 și cu spese de acviziție reportate în sarcina anilor viitori de Cor. 128,579.

Între astfel de împrejurări socot că cu greu se va găsi om obiectiv, care să nu recunoască, că, ce privește societatea noastră am obținut succese destul de mulțămitoare. Ca dovadă despre aceasta aș putea da cetire unor scrisori primite dela bărbați competenți în materie, cari își dau perfect seama ce înseamnă cuvântul lor pus pe hârtie. Vă rog însă să mă absolveți dela aceasta, pentru că să mă credeți, că dacă aș avea alte mijloace, de a Vă convinge că rezultatele ajunse, nu-s de desconsiderat, nici n'aș mai aminti de asemenea scrisori, de caracter privat. Dar cum prea firesc, bilanțul unei societăți de asigurare este mai greu de explicat pentru lumea mare, socot, că ar fi o încercare prea grea, a apuca calea lămuririlor, bazate pe cunoștințe de specialitate. Din această împrejurare Vă rog să căutați îndrăsneala, ce mi-am luat de a apela la comparații și la aprecierile de natură privată.

Poate Vă veți întâlni Domnilor și cu alte păreri. Lupta contra societății noastre este cu mult prea îndârjită, decât să nu se găsească oameni și organe, care să intervertească adevărata stare a lucrurilor și prin o intenționată grupare și modificare a cifrelor să caute să ajungă la concluziuni, menite a servi interesele concurenților noștri. Orice a-ți întâlni însă, Vă rog să-mi credeți și să fiți convinși, că rezultatul obținut este dovada unui progres sigur pentru viitor.

Onorată Direcțiune! Mărturisirile din cele precedente, nu le-am făcut pentru a satisface vreunei vanități personale de care m'am ferit și mă feresc întotdeauna. Le-am făcut pentru a veni să Vă arăt, că tocmai rezultatele ajunse îmi pricinuesc mari îngrijiri pentru viitor. Când mă gândesc, că ele trebuiesc menținute și dezvoltate și că acesta este un lucru foarte greu, pentru puterile mele debile și în fine că ele vor sucombă, dacă nu vom întâlni sprijinul necesar.

După o experiență de aproape doi și jumătate ani azi sunt în măsură să apreciez mai just trecutul și viitorul întreprinderii noastre. Calea străbătută până acum a fost foarte grea. Am avut să ne luptăm, pe de o parte cu nepriceperea, lipsa de pregătire și de experiență a noastră, celor dela conducerea nemijlocită a acestui institut, pe de altă parte cu neorientarea, lipsa de înțelegere, teama, prejudeții și — de foarte multeori — și cu indolența și răutatea publicului mare. Am făcut și noi greșeli, și de sigur mai facem și astăzi, pe cari însă le-am plătit material și moral destul de scump. Ne-am înșelat în aprecierea

oamenilor și mulți ne-au înșelat pe noi. Am greșit în raporturile noastre cu clientela și de multeori ne-a păgubit și ea pe noi cu intențiuni rele. Dar ori cât de mari au fost și sunt greșelile noastre, am convingerea, că, dacă am fi fost mai sincer sprijiniți și cu mai multă bunăvoință întâmpinați, ar fi putut rezultă pentru societatea noastră binefaceri și mai mari. Am convingerea, că dacă oamenii băncilor noastre ar avea mai multă înțelegere pentru greutățile noastre și pentru datorițele lor de a ne da — acum la început — un sprijin mai desinteresat pentru a ne putea întări așa ca întăriți, să le putem da și noi ajutorul nostru și dacă acționarii noștri, corporațiunile și instituțiunile noastre, ar fi cu mai multă inimă față de cauza mare economică socială, în serviciul căreia ne-am pus, în fine dacă preste tot societatea noastră, românească ar fi mai conștientă de datorițele ce le are față de interesele proprii, rezultatele obținute ar fi cu mult mai mari. Și să nu credeți, Vă rog, că toate acestea sunt vorbe, care nu s'ar putea transpune în fapte. Astfel ca o dovadă, despre aceea, ce sprijin ne-ar putea da băncile noastre, nouă și în același timp prin noi poporului nostru, Vă amintesc un singur caz. O singură bancă din Banat al cărei conducător a voit să se intereseze de cauza noastră, ne-a pus în poziția să producem în 5 luni un incasso în afacerile de incendiu, de Cor. 6840, iar în afacerile de vieață de Cor. 4106. Din contră o altă bancă, ne-a împiedecat și în puținul ce l-am fi putut noi obține, dacă am fi fost lăsați și avizați numai la puterile proprii. Și acum Vă întreb Domnilor, dacă toate băncile noastre ar face aceea, ce am arătat că a făcut banca noastră din Banat, în câțiva ani, ne-am putea întări în așa măsură, încât baza progresului nostru să fie asigurată pentru totdeauna. Dar apoi, dacă, cum am zis mai sus și corporațiunile și instituțiunile românești ar face aceea, ce fac similarii lor dela alte neamuri, atunci așa cred, veți înțelege fără greutate că rezultatele ajunse până acum n'ar mai putea fi o grijă pentru nimenea dintre noi.

Tocmai de aceea Onor. Direcțiune eu îmi țin de datoriță să Vă fac promisiune, că îmi voi da silința să reducem din ce în ce mai mult greșelile noastre a celor ce ne-am apucat de un lucru fără să fi avut altceva decât numai voință, dar Vă rog și pe D-V. să stăruiti să obținem un sprijin, cât mai real și mai larg la băncile și instituțiunile și publicul românesc, pentru că numai așa vom putea menține și desvoltă rezultatele ajunse în cei doi ani trecuți, altcum va fi foarte greu, și așa vreă să Vă scutesc pentru totdeauna de a cunoaște experiențele acestor greutăți.

Statistică vorbitoare.

De sigur nu poate fi fără interes a se cunoaște proporția între *veniturile de capital și profitul curat la societățile de asigurare*. Aceasta cu atât mai mult, cu cât pentru unii mai puțin orientați se formează credința că veniturile societăților de asigurare trebuie să fie mai mari ca veniturile de capitaluri. E o credință în esență greșită aceasta, deoarece la societățile de asigurare capitalurile sunt chemate a produce veniturile adevărate Premiile au a se folosi pentru pagube, provizii și — la societățile solide — pentru augmentarea continuă a rezervelor tehnice, rezervelor de premii.

Sub venituri de capitaluri înțelegem tot ce produc capitalurile unei societăți, fie ele plasate ca depu-

neri, împrumuturi, efecte publice ori realități. Nu aparțin aci veniturile de asigurări: premii, competențe etc.

Pe aceasta bază calculate veniturile de capitaluri, constatăm că la finea anului 1912 au avut:

	Venituri de capital	Venit curat
Generali	Cor. 18,201,698.—	Cor. 8,058,599.—
Első Magyar	„ 9,054,756.—	„ 5,413,332.—
Adria	„ 7,433,856.—	„ 1,922,424.—
Donau	„ 2,218,170.—	„ 1,153,866.—
Foncière	„ 1,820,682.—	„ 430,518.—
Transilvania	„ 97,104.—	„ 34,538.—
Gazdák	„ 62,698.—	„ 6,408.—

Aceste toate sunt societăți mai vechi. Dintre cele mai nouă, înființate cu 3 ani mai înainte, avem:

	Venituri de capital	Venit curat	
1. Hungaria	K 754,055.—	K 62,557.—	8.3%
2. Herczeg. Bosna	„ 44,520.—	„ 13,770.—	31.0%
3. Minerva	„ 42,202.—	„ 10,255.—	24.3%
4. Banca generală	„ 77,071.—	„ 50,458.—	65.5%

Constatăm deci că între societățile tinere, banca noastră de asigurare a avut procentul cel mai urcat de venit curat față de veniturile de capital. Și mai adaugăm că între acestea tot banca noastră a avut relativ și cele mai urcate rezerve de premii, iar cheltuielile de organizare și acviziție i-au fost total amortizate.

Dela „Solidaritatea“.

— Ședință plenară de direcțiune. —

După cum se știe deja din unele ziare ale noastre, direcțiunea «Solidarității» a ținut la 28 Martie a. c. ședință plenară în Budapesta, la care au participat — pe lângă președinte și secretar — dnii Sava Raicu, directorul «Victoriei», Romul Cărăbașiu, directorul «Timișanei», Dr. Cor. Pap, directorul «Bihorenei», Dominic Rațiu, directorul filialei «Albina», Lugoș și Const. Popp, redactorul Revistei noastre.

Ședința aceasta s'a ținut de astădată în Budapesta din două motive. Întăiu pentru că președintele «Solidarității», dl Parteniu Cosma se află acolo, participând la lucrările reprezentanței fundațiunii Gozdu și al doilea pentru că eră proiectată a se ține o conferință cu direcțiunea Reuniunii regnicolare a băncilor ungurești, în chestia modificărilor legilor de credit, conferință inițiată de această din urmă.

În ședința despre care venim să raportăm, s'au desbătut obiecte importante, între cari amintim:

1. *Chestiunea zidirii noului edificiu pentru școala comercială română din Brașov.* Direcțiunea a luat act cu satisfacțiune, că acțiunea inițiată de biroul «Solidarității» în scopul ca băncile noastre să vină în ajutorul zidirii noului edificiu al școalei noastre comerciale, a dat cele mai frumoase rezultate. Ea a constat că până de prezent băncile noastre s'au anunțat cu contribuiri — fiecare după puterile ei — de aproape K 90,000 și că mai sunt unele institute, cari nu și-au anunțat contribuiri, dar dela cari desigur vor urmă sume deasemenea mulțumitoare. În total s'a constat că sunt cele mai îndreptățite speranțe ca contribuiri băncilor românești să ajungă la considerabila sumă de K 100,000. Față cu acest rezultat neașteptat, direcțiunea a încredințat biroul «Solidarității» să aducă băncilor contribuente mulțumiri și

să le roage ca, după puțină, ratele în cari s'au obligat a-și plăti contribuiri lor, să le anticipeze mai curând. În chipul acesta este bună speranță că suma de cca K 100,000 va incurge în cea mai mare parte și în cel mai apropiat timp. O altă chestiune cu care s'a ocupat direcțiunea «Solidarității», a fost:

II. Chestiunea biroului de informațiuni și comisiuni.

Inițierea acestui birou s'a hotărât — după cum se știe — în vara anului trecut, când s'a angajat ca viitor conducător dl Petru Manole, fost dirigent al filialei «Ardeleana» în Petroșeni. Conform proiectului direcțiunii, dl Manole a fost trimis să facă studii teoretice și practice la întreprinderi similare din Budapesta și Viena. Despre aceste studii ale sale, dânsul a prezentat un vast și temeinic raport, în care a arătat — prin adaptarea împrejurărilor — modalitățile după cari s'ar putea întocmi la noi întreprinderea proiectată și prospectele ei în viitor. Raportul prezentat, care a făcut o bună impresie prin temeinicia și rigiditatea cu care au fost arătată starea reală a lucrurilor și împrejurărilor și pentru care i-s'a votat mulțumită, a pus în discuție o mulțime de chestiuni nouă în legătură cu întreprinderea proiectată. Tocmai de aceea, direcțiunea a amânat hotărârea ei cu privire la activarea faptică a biroului proiectat, și a dispus anchetarea mai multor chestiuni prealabile, de cari e condiționată prosperarea noii întreprinderi.

Și până atunci însă, direcțiunea a impus redacției «Revistei Economice» să se ocupe în coloanele ei cu chestiunea informațiilor comerciale și a comerțului cu produse agricole, căutându-și colaboratori teoretici și practici, cari să lămurească aceste chestiuni din punctul de vedere al intereselor băncilor noastre. A treia chestiune desbătută în ședința de care vorbim, a fost:

III. Chestiunea revizuirilor la băncile asociate prin revizorii-experti. S'a constatat cu satisfacție, că în anul curent s'au supus revizuirii aproape 70 de institute, numărul cel mai mare, care s'a ajuns până acum. — S'a constatat încă și aceea, că aproape în tot locul, revizorii-experti au aflat ordine și soliditate. Special s'a discutat cazul revizuirii dela «Aurora» din Baia-mare, care a ajuns în publicitate fără nici o trebuință și fără nici un folos. Direcțiunea «Solidarității» a constatat că raportul revizorului-expert, al dlui Ioan Vătășanu, este obiectiv și just și făcut cu cele mai bune intențiuni. În urmărire a condamnat atacurile publice la care a fost expus numitul revizor. În acelaș timp însă direcțiunea «Solidarității» a fost informată în modul cel mai competent prin unul din membrii ei, că la «Aurora» s'au luat toate dispozițiunile necesare pentru îndreptarea lucrurilor, ceea ce s'a luat la cunoștință cu satisfacție.

IV. O altă chestiune mai însemnată cu care s'a mai ocupat direcțiunea «Solidarității» a fost chestiunea proiectatelor modificări în legile de credit ale țării. Cu această chestiune — cum se știe — direcțiunea s'a ocupat și până acum cu intențiunea să prevină — din inițiativă privată — acele modificări prin reforme potrivite și instituțiuni nouă în organizația de credit a băncilor noastre. În ședința aceasta, s'a stabilit chestionarul, care se va trimite membrilor direcțiunii, eventual și altor bărbați de bancă cu rugarea să-l studieze și să-și fixeze răspunsurile în chestie. În această chestiune eră să se țină — cum am spus mai sus — și o conferință cu direcțiunea «Reuniunii regnicolare a băncilor ungurești», conferința care însă deocamdată s'a amânat.

V. Alte chestiuni cu cari s'a mai ocupat direcțiunea au fost: cererile unor bănci de a fi primite ca membri în însoțire. De astădată a fost primită numai banca «Isvorul» din Ighiu. Altele numai după revizii prealabile. Mai departe s'a discutat chestiunea creditelor de reescont a băncilor mai mici, în care chestie se vor da băncilor interesate anumite lămuriri. În sfârșit biroul a fost încredințat să pregătească rapoartele anuale și să convoace adunarea generală a însoțirii. Proxima ședință a direcțiunii se va ține în prezia și la locul adunării generale, tot atunci și tot acolo se va ține și conferința a IV-a a revizorilor experți.

Cu acestea ședința s'a încheiat.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 2 Aprilie 1914.

Ultimo a provocat pe toate piețele mari financiare cereri intensive, a căror urmărire a fost urcarea trecătoare a etalonului. După ultimo însă a urmat imediat o îmbunătățire în piețele de bani și de prezent domnește pretutindenea abundența de bani. În Berlin discontul privat a cotat $3\frac{3}{4}\%$ — $2\frac{3}{4}\%$, în London $1\frac{13}{16}\%$, iar în Paris $2\frac{5}{8}\%$.

În piața internă de bani încordarea provocată de cererile mai mari de ultimo nici după ultimo n'a dispărut de tot, lipsind mai ales ofertele din străinătate. În urma acesteia discontul privat a arătat tendință spre urcare și s'a stabilit pentru cambii vieneze I. la $3\frac{1}{2}\%$, cambii budapestane I $3\frac{3}{4}\%$, alt material 4% — $4\frac{3}{4}\%$.

CRONICĂ.

Desmințire. Ziarul „Ellenzék“ din Cluj, a adus în una din numerele sale din săptămâna trecută, știrea despre o apropiată schimbare în conducerea executivă a „Albinei“ prin retragerea dela serviciul activ a d-lui P. Cosma. Numitul ziar a fost în măsură a da și numele persoanelor luate în combinație ca urmași ai actualului director executiv.

Suntem autorizați a declara că informația lui „Ellenzék“ este lipsită de orice temei și întreaga știrea este luată din vânt.

Lozuri eșite din circulație. Cu începutul l. c. a încetat cotarea lozurilor Rudolf la bursa din Viena, expirând termenul de 50 de ani pentru care au fost emise.

La anul 1917 vor eși din circulație și Lozurile de stat austriace din anul 1860 după cari urmează Lozurile comunei Viena și Lozurile de stat austriace din 1864.

POȘTA REDACȚIUNII.

Verax. Primit cu mulțumită. Se va publică în Nr. viitor. Tr. V. Ț. București. Asemenea.

SUMAR.

Banca industrială. — Incheierile Băncii de asigurare — Statistica vorbitoare. — Dela „Solidaritatea“. Ședința plenară de direcțiune. — Revista financiară: Situațiunea. Cronică: Desmințire, Lozuri eșite din circulație.

„FAGURUL“

asociație de consum și valorizare, Caianul-mic.

fogyasztási és értékesítő szövetkezet Kiskaján.

Convocator.

Domnii acționari ai societății de consum și valorizare «FAGURUL» din Caianul-mic conform § 23 din statute se convoacă la

Adunarea generală,

care se va ține în 13 Aprilie 1914 st. n. d. a. la 4 ore în localul societății.

Obiecte:

1. Rapoartele despre anii de gestiune 1912 și 1913.
2. Scontraren compturilor și darea absoluturului pe anii de gestiune 1912 și 1913.
3. Satorirea bilanțurilor.
4. Distribuirea profitului curat.
5. Alegerea alor 2 membrii în comitetul de revizie în locul alor 2 membrii repășiți.
6. Imputernicirea direcțiunii de a decide independent la caz dacă Tribunalul reg. ar excepționă hotărîrea adunării.

La finea anului 1913 au fost 26 membrii cu 164 părți fundamentale. În anii 1912 și 1913 au intrat — cu — părți fundamentale, au repășit 30 membrii cu 65 părți fundamentale.

Contul Bilanț revidiat și de comitetul de supraveghiere e afișat la casa comunală unde e pus spre vedere publică.

Caianul-mic, la 30 Martie 1914.

DIRECȚIUNEA.

Meghívás.

A Kiskajáni «FAGURUL» fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1914 évi április hó 13-én d. u. 4 órakor a szövetkezet helyiségében

Rendes közgyűlést,

tart, melyre a tagok az alapszabályok 23 §-a értelmében meghívottnak.

Napirend:

1. 1912 és 1913 évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. 1912 és 1913 évi zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása.
3. Mérlegek megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. 2 kilépett felügyelő bizottsági tag helyében 2 tagnak a választása.
6. Az igazgatóságnak felhatalmazás megadása, hogy a kir. Törvényszék által emelendő kifogásokat és helyesbítéseket saját hatáskörében elintézhesse.

Az 1913 év december 31-én a tagok száma 26, üzletrészeinek száma pedig 164 volt; az 1912 és 1913 év folyamán belépett — tag — üzletrészszel; kilépett 30 tag 65 üzletrészszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a község-házánál kifüggesztetett és mindenki által megtekinthető.

Kelt Kiskaján 1914 március hó 30.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Activa — Vagyon. Contul Bilanț cu 31 Dec. 1912 și 1913. — Mérlegszámla 1912 és 1913 dec. 31-én. Pasiva — Teher.

	anul 1912		1913			anul 1912		1913	
			K	f				K	f
Cassa — Késpénz	10	—	170	—	Cvete fundamentale — Jegyzet alaptőke	4,360	—	3,280	—
Marfă în prețul cumpărării — Áru értéke					Fond de rezervă — Tartalék alap	582	96	792	96
beszerzési áron	5,654	20	4,560	72	Creditori — Árutartozás	10,440	92	7,811	12
Debitori — Adósok	9,820	19	7,578	24	Dividendă — Osztalék	78	—	31	—
Mobiliar — Berendezés	300	—	250	—	Profit transpus — Nyereség áthozatt	—	—	322	51
					Profit curat — Tiszta nyereség	322	51	321	37
	15,784	39	12,558	96		15,784	39	12,558	96

Debit — Tartozik. Contul Profit și Perdere. — Nyereség és veszteség számla. Credit — Követel.

	K		f			K		f	
Spese curente — Üzleti kiadások	243	61	232	13	Profit brut la marfă — Nyersfelesleg az				
Salare — Fizetések	1,200	—	800	—	árukön	2,245	75	1,923	38
Transport — Fuvar	295	89	04	37	Interese — Kamat	20	—	—	—
Chirie — Házbér	147	—	63	—					
Dare — Adó	56	74	30	—					
Amortizări — Leírás	—	—	50	—					
Profit curat — Tiszta nyereség	322	51	643	88					
	2,265	75	1,923	38		2,265	75	1,923	38

Caianul-mic — Kiskaján, la 31 Decembrie 1912 și 1913.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Dr. Ioan Boca m. p.

Gheorghe Boca m. p.

G. Boca m. p.

Dumirtu Moldovan m. p.

Contul Bilanț și Profit și Perdere prezente le-am scontrat și aflat în deplină ordine. — Jelen Mérleg, Nyereség és Veszteség számlát megvizsgáltuk és helyeseknek találtuk.

Caianul-mic — Kiskaján, la 30 Martie 1914.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: — A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dumitru Szilas m. p.

Teofil Man m. p.

Maftei Pugna m. p.